

**UCHWAŁA NR XXIV/121/2025
RADY MIEJSKIEJ W BIAŁACZOWIE**

z dnia 27 listopada 2025 r.

w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Białaczów na lata 2026-2029

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2025 r. poz. 1153, 1436), art. 4¹ ust. 2 z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023 r. poz. 2151), art. 10 ust. 3 z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023 r. poz.1939), art. 2 pkt 4) lit. b) i c) ustawy z dnia 17 grudnia 2021 r. o zmianie ustawy o zdrowiu publicznym oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2021 r. poz. 2469, z 2023 r. poz. 1972, z 2024 r. poz. 1897), Rada Miejska w Białaczowie uchwala co następuje:

§ 1. 1. Uchwala się Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Białaczów na lata 2026-2029.

2. Program wymieniony w ust. 1 stanowi załącznik nr 1 do niniejszej uchwały.

3. Plan finansowy wydatków na rzecz realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Białaczów na lata 2026-2029 rok stanowi załącznik nr 2 do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Białaczowa.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2026 r.

Przewodniczący Rady
Miejskiej

Waldemar Świtkowski

Załącznik nr 1 do uchwały nr XXIV/121/2025

Rady Miejskiej w Białaczowie

z dnia 27 listopada 2025 r.

GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII W GMINIE BIAŁACZÓW NA LATA 2026-2029

Wstęp

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Białaczów na lata 2026-2029 r. zwany dalej „Programem” został opracowany w oparciu o art. 4¹ ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 2151), art. 10 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1939) w związku z art. 18 ust 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 1153, 1436). Program stanowi część gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych. Uwzględnia cele operacyjne dotyczące profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii, które zostały określone w Narodowym Programie Zdrowia na lata 2021 – 2025. Opiera się również na Zarządzeniu w sprawie wprowadzenia „Standardów Ochrony Małoletnich”.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2026-2029, zwany dalej „Programem”, określa zasady realizacji działań w zakresie zadań własnych gminy, dotyczących profilaktyki i rozwiązywania problemów związanych z alkoholem, narkotykami, uzależnieniami behawioralnymi oraz innymi formami używania substancji psychoaktywnych. Opracowanie Programu zostało poprzedzone przeprowadzeniem w 2023 roku diagnozy lokalnych zagrożeń społecznych, co pozwoliło na dostosowanie planowanych działań do specyfiki i skali problemów występujących na terenie gminy Białaczów. Polityka w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom koncentruje się na tworzeniu i rozwijaniu zintegrowanego systemu wsparcia, mającego na celu skuteczne rozwiązywanie problemów społecznych.

Program jest zgodny z założeniami:

1. Ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 2151).
2. Ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. 2024 r. poz. 1673).
3. Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej na lata 2024 – 2028.
4. Ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023 r. poz. 1939).
5. Ustawa z dnia 17 grudnia 2021 r. o zmianie ustawy o zdrowiu publicznym oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2021 r. poz. 2469, z 2023 r. poz. 1972, z 2024 r. poz. 1897).
6. Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 30 marca 2021 r. w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021–2025 (Dz.U. z 2021 r. poz. 642).

Uzależnienia towarzyszą człowiekowi od dawna. W dzisiejszym świecie każdy człowiek w mniejszym lub w większym stopniu miał styczność z osobami uzależnionymi od alkoholu czy też innego rodzaju substancji psychoaktywnych. Obecnie jest to niezmiernie istotny problem społeczny, przynoszący niewymierne szkody. Potrzebę przeciwdziałania temu zjawisku oraz pomocy terapeutycznej osobom uzależnionym podnosi się już od wielu lat. Uzależnienie wiąże się z silną potrzebą, psychicznym przymusem albo zażywania jakiejś substancji albo wykonywania określonej czynności – uzależnienia behawioralne. Bez względu na to czy będzie to uzależnienie od alkoholu, leków, narkotyków czy też hazardu, zakupów prowadzi do koncentrowania się życia wokół tego, co jest przyczyną uzależnienia. A sama osoba uzależniona będąc ofiarą nałogu cierpi w zasadzie w każdej sferze życia: emocjonalnej, psychicznej, intelektualnej i fizycznej. Ogólne rozważania odnoszące się do etiologii alkoholizmu i narkomanii ujmowane są w kategoriach:

- makrospołecznych - podłoże stanowią zmiany w życiu społecznym,

- mikrospołecznych - uwarunkowania biologiczne, psychiczne i społeczne poszczególnych jednostek w kontekście uzależnień.

Szkody spowodowane przez alkoholizm czy narkomanię można określić w trzech głównych wymiarach:

- indywidualnym - oddziaływanie negatywne na zdrowie psychiczne i fizyczne osób pijących;
- społecznym - negatywne oddziaływanie na zdrowie psychiczne i fizyczne członków rodziny, przemoc w rodzinie, zakłócenia bezpieczeństwa publicznego, przestępczość, wypadki samochodowe, ubóstwo, bezrobocie itp.;
- ekonomicznym - koszty leczenia, wypadków drogowych, zaangażowania wymiaru sprawiedliwości, systemu pomocy społecznej i ubezpieczeń, leczenia odwykowego, przedwczesnej umieralności, spadku wydajności pracy itp.

Alkoholizm jest chorobą spowodowaną nadużywaniem napojów alkoholowych, natomiast narkomania uzależnieniem od środków psychoaktywnych takich jak narkotyki czy dopalacze. Z uzależnieniami tymi wiąza się nie tylko problemy zdrowotne osób uzależnionych, ale szereg problemów społecznych. Uzależnienia te są powiązane z występowaniem przestępczości, wypadkami w pracy czy wypadkami drogowymi. Nadużywanie alkoholu i/lub narkotyków przez jednego z rodziców osłabia więzi rodzinne i skutkuje występowaniem dysfunkcji w pełnieniu ról rodzicielskich, a także często jest przyczyną stosowania przemocy domowej. Uzależnienie nie jest jedynym problemem, jakie może spowodować używanie substancji psychoaktywnych. To również szereg problemów psychicznych i fizycznych, społecznych i gospodarczych. Dlatego istotne jest, aby odpowiednio szybko reagować na zjawiska oceniane jako szkodliwe i niepożądane. Choć może się wydawać, że uzależnienie od czynności jest łagodniejsze niż od substancji psychoaktywnych, to jednak każdy typ uzależnienia jest tak samo groźny. Jednym z wielu działań służących ochronie zdrowia, zmierzającym do zapobiegania problemom związanym z uzależnieniami jest profilaktyka. Aby jednak ta przyniosła pożądane rezultaty, musi być prowadzona w oparciu o programy i działania o potwierdzonej naukowo skuteczności. Termin profilaktyka uzależnień oznacza świadome działanie nastawione na jednostki lub grupy społeczne mające na celu ograniczanie rozmiarów używania lub nadużywania substancji psychoaktywnych oraz zapobieganie różnorodnym problemom z tym związanym zanim one wystąpią.

Profilaktyka uzależnień polega na eliminowaniu lub redukowaniu wpływu znaczących czynników ryzyka używania lub nadużywania substancji psychoaktywnych, lub ich osłabianiu/kompensowaniu poprzez wzmacnianie czynników chroniących. Czynniki ryzyka to wszystkie elementy (warunki środowiska, sytuacje, cechy i zmienne indywidualne) zwiększające ryzyko wystąpienia zachowań problemowych i związanych z nimi szkód. Przez „czynniki chroniące” należy rozumieć wszystkie elementy osłabiające oddziaływanie czynników ryzyka, zwiększające „odporność” jednostki, a więc zmniejszające prawdopodobieństwo wystąpienia zachowań problemowych. Wiedza na temat czynników ryzyka i czynników chroniących stanowi podstawę do opracowywania skutecznych programów i strategii profilaktycznych. Samorząd lokalny dysponując wiedzą o problemach swojej społeczności może przedsięwziąć środki zaradcze oraz naprawcze adekwatne do problemów. Konsekwencje i szkody związane z używaniem środków odurzających usytuowane są w społecznościach lokalnych, mają swoją specyfikę wyznaczoną przez środowisko lokalne, lokalne problemy i zasoby, tu mogą być rozpoznane i tu powinny być rozwiązywane. Gmina na mocy ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi stała się podmiotem właściwym do tego, aby zmierzyć się z problemami uzależnień występującymi w jej społeczności i podejmować działania dla lepszego radzenia sobie z nimi.

Problemy społeczne związane z alkoholem i narkotykami są jednymi z najtrudniejszych do rozwiązania od wielu lat. Wynika to głównie z ich rozmiarów, złożoności, jak również kosztów społecznych, zdrowotnych i ekonomicznych, które są ponoszone nie tylko przez osoby indywidualne, uzależnione czy zażywające szkodliwie, ich rodziny, ale w konsekwencji także przez całe społeczeństwo. Alkoholizm i narkomania są przyczyną wielu społecznych szkód, jak np. bezrobocie, ubóstwo, przemoc w rodzinie, wypadki samochodowe, przestępczość oraz zakłócanie bezpieczeństwa publicznego i rodzinnego. Mają również istotny wpływ na zdrowie fizyczne i psychiczne ludzi. Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi nakłada na gminę obowiązek podejmowania działań dążących do ograniczenia spożycia napojów alkoholowych, podejmowania i wspierania przedsięwzięć w celu zmiany obyczajów w zakresie sposobu picia tych napojów, przeciwdziałania powstawaniu i usuwania następstw nadużywania alkoholu, oddziaływanie na osoby nadużywające alkoholu i pomoc ich rodzinom. Ustawa skupia się również na szeroko rozumianej

pomocy zarówno dla osób uzależnionych i zagrożonych uzależnieniem, jak również ich rodzin, a także na profilaktyce skierowanej do dzieci i młodzieży.

Podobnie ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii nakłada na gminę szereg zadań, które obejmują między innymi zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem, prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej i szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, udzielanie rodzinom dotkniętym problemem narkomanii pomocy psychospołecznej i prawnej, wszechstronną pomoc społeczną osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych, dotkniętych ubóstwem i wykluczeniem społecznym oraz wspomaganie działań instytucji, organizacji społecznych i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów narkomanii. Program został opracowany w oparciu o doświadczenia zebrane podczas realizacji wcześniejszych edycji gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii, przy współpracy dotychczasowych realizatorów. Roczna perspektywa zadań powoduje, że większość z nich będzie kontynuacją z lat poprzednich, szczególnie jeśli są adresowane do szerokiego grona odbiorców. Zadania i cele określone w Programie są inicjowane przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii, powołaną przez Burmistrza Białaczowa. Ponieważ tak alkoholizm jak i narkomania, a także uzależnienia behawioralne są niezwykle groźnymi zjawiskami w życiu społecznym, należy dokładać wszelkich starań i wdrażać rozmaite metody nie tylko walki z tymi zjawiskami, ale również podejmować skuteczne działania profilaktyczne oraz pomagać osobom dotkniętym uzależnieniami oraz ich rodzinom. Realizacji tych celów będzie służył Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii. Wdrożenie jego zapisów powinno prowadzić do ograniczania dostępności i spożycia napojów alkoholowych oraz zażywania substancji psychoaktywnych, przeciwdziałania i usuwania następstw nadużywania alkoholu i zażywania narkotyków czy też przeciwdziałania uzależnieniom behawioralnym, a także przyczyniać się do podejmowania skutecznych działań na rzecz trzeźwości i zdrowego stylu życia, wolnego od używek.

Według Światowej Organizacji Zdrowia alkohol znajduje się na trzecim miejscu wśród czynników ryzyka dla zdrowia ludzi. Większe ryzyko niesie ze sobą tylko palenie tytoniu i nadciśnienie tętnicze. Alkohol wpływa na osłabienie systemu odpornościowego organizmu. Skutkiem tego jest m.in. zwiększone ryzyko występowania pewnych odmian raka, zwłaszcza przełyku, wątroby, części nosowej gardła, krtani i tchawicy oraz raka sutka u kobiet. Alkohol wywołuje też niedobory witamin i innych pierwiastków niezbędnych dla prawidłowego funkcjonowania organizmu. Następstwem owych niedoborów są zaburzenia widzenia, zmiany skórne, zapalenie wielonerwowe, zmiany w błonach śluzowych i szpiku kostnym, zaburzenia procesów rozrodczych, szkorbut i inne. Alkohol wywołuje znaczące zaburzenia w funkcjonowaniu psychicznym człowieka: bezsenność, depresję, niepokój, próby samobójcze, zmiany osobowości, amnezję, delirium tremens, psychozę alkoholową, halucynozę alkoholową, otępienie (zespół Korsakowa). Osobnym typem szkód są uszkodzenia płodu powstałe w wyniku spożywania alkoholu przez kobiety w ciąży. Szacuje się, że Spektrum Płodowych Zaburzeń Alkoholowych (FASD) to najbardziej rozpowszechnione w Europie, niegenetyczne schorzenie neurorozwojowe powstałe w wyniku ekspozycji płodu na alkohol. Na liście problemów alkoholowych w rodzinie znajduje się także przemoc domowa. Z badań zrealizowanych na zlecenie Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej na próbie osób doświadczających przemocy w rodzinie wynika, że aż 76% z nich wskazywało na problem nadużywania alkoholu przez sprawców przemocy. Przemoc może pojawić się w każdej rodzinie i w związku nieformalnym, jednak badania i analizy wskazują że alkohol jest istotnym czynnikiem współwystępującym z przemocą domową

I. Diagnoza stanu problemów alkoholowych i narkomanii na terenie Gminy Białaczów

Gmina Białaczów to gmina miejsko – wiejska. Leży w południowo – wschodniej części województwa łódzkiego w powiecie opoczyńskim. Składa się z 14 sołectw: Białaczów, Kuraszków, Miedzna Drewniana, Ossa, Parczów, Parczówek, Petrykozy, Radwan, Skronina, Sobień, Sędów, Wąglany, Zakrzów, Żelazowice. Liczba mieszkańców gminy to około 5.519 osób (dane na koniec 2024 r.), w tym od 18-go roku życia – 4.527 osób z czego 49,8% stanowią kobiety, a 50,2% mężczyźni. Wskaźnik gęstości zaludnienia to około 52 osób na km². W latach 2002 – 2025 liczba mieszkańców zmalała o 9,2%. Średni wiek mieszkańców wynosi 41,5 lat i jest nieznacznie mniejszy od średniego wieku mieszkańców województwa łódzkiego oraz porównywalny do średniego wieku mieszkańców całej Polski. Ilość osób, które zawarło małżeństwa w 2024 roku wyniosła 29, liczba ta znacząco spadła. Gmina Białaczów ma ujemny przyrost naturalny wynoszący -56. Odpowiada to przyrostowi naturalnemu -8,1 na 1000 mieszkańców gminy Białaczów. W 2024 roku urodziło się 45 dzieci, w tym 45,9% dziewczynek i 54,1% chłopców.

W roku 2023 wykonano za zlecenie Gminy „Diagnozę lokalnych zagrożeń społecznych”. Badania obejmowały mieszkańców Gminy Białaczów, którzy ukończyli osiemnasty rok życia. W badaniu zastosowano metodę: PAPI (ang. Paper & Pen Personal Interview) – metoda zbierania informacji w ilościowych badaniach rynku i opinii publicznej, bezpośredni indywidualny wywiad kwestionariuszowy. Respondenci byli informowani o anonimowym charakterze ankiety oraz możliwości rezygnacji z badania w dowolnym momencie. W badaniu wzięły udział 101 osób, a średnia wieku respondentów wyniosła 31 lat. Celem badania była identyfikacja zagrożeń społecznych w środowisku lokalnym, w szczególności obejmujących:

- postawy społeczne dotyczące problemów istotnych w środowisku lokalnym,
- zagadnienia związane z substancjami psychoaktywnymi, takimi jak narkotyki i dopalacze,
- zagadnienia związane z występowaniem na terenie gminy zjawiska przemocy domowej,
- zagadnienia związane ze spożywaniem alkoholu, postawami wobec alkoholu oraz problematyką uzależnienia,
- zagadnienia związane z uzależnieniem od papierosów oraz e-papierosów,
- zagadnienia związane z uzależnieniami behawioralnymi:
- uzależnieniem od hazardu,
- zaburzeniami odżywiania.

Respondenci dokonywali subiektywnej oceny zaprezentowanych uzależnień od bardzo powszechnego zjawiska do jego braku. Szczegółowy rozkład deklaracji przedstawia poniższa tabela.

	Bardzo powszechne	Dość powszechne	Dość rzadkie	Bardzo rzadkie	Nie występuje
Alkoholizm	13%	46%	32%	8%	1%
Narkomania	2%	30%	30%	25%	13%
Nikotynizm	11%	26%	42%	20%	1%
Zakupoholizm (uzależnienie od zakupów)	6%	31%	29%	26%	8%
Pracoholizm (uzależnienie od pracy)	0%	16%	43%	35%	6%
Siecioholizm (uzależnienie od Internetu)	1%	8%	39%	43%	9%
Uzależnienie od hazardu	2%	7%	34%	48%	9%
Zaburzenia odżywiania (anoreksja, bulimia, jedzenioholizm)	3%	6%	41%	43%	7%

Ankietowani mieszkańcy Gminy Białaczów uznali, że z zaproponowanych w tabeli zjawisk uzależnień bardzo powszechnymi w ich środowisku są: alkoholizm (59%) oraz nikotynizm i zakupoholizm (po 37%). Przyjęło się sądzić, że Polacy piją alkohol często, w dużych ilościach. Należałoby więc wnioskować, że istnieje społeczne przyzwolenie, norma, która nie potępia częstego spożywania alkoholu, lecz przeciwnie – czyni je społecznie akceptowalnym wzorem postępowania. Jak wynika z badania przeprowadzonego w 2024 roku przez CBOŚ wśród Polaków powszechny jest pogląd, że nadużywanie alkoholu jest w naszym kraju dużym problemem (91%). Tylko 6% badanych uważa, że jest to mały problem, a 3% nie ma zdania w tej sprawie. W przeprowadzonej ankiecie zbadano postawy i przekonania dorosłych mieszkańców Gminy Białaczów temat alkoholu. Pierwszą z poruszanych kwestii był deklarowany wiek inicjacji alkoholowej. 44% ankietowanych deklaruje, że alkoholu spróbowało po raz pierwszy po uzyskaniu pełnoletności. 55% osób wskazało na wiek między 16 a 18 r. ż., kolejny 1% na wiek poniżej 15 lat.

Uzależnienie od hazardu należy do uzależnień behawioralnych i jest definiowane, jako powtarzające się działanie, które nie może być kontrolowane i jest ze szkodą dla osoby uzależnionej, jej wartości, zobowiązań społecznych, zawodowych, ekonomicznych i rodzinnych, oraz związanych z naruszaniem norm społecznych i prawa. Jest określane jako patologiczny hazard, nałogowe granie, hazard przymusowy. Bywa nazywane ukrytym nałogiem, bowiem w przeciwieństwie do innych uzależnień nie wywołuje widocznych dla otoczenia symptomów i można go dość łatwo ukryć. O diagnozie tego zaburzenia nie decyduje rodzaj uprawianej gry, lecz sposób grania, który z czasem staje się sensem życia dla osoby uzależnionej i główną motywacją życiową. Aktywność związana z graniem jest dominującą aktywnością, która często prowadzi do utraty pracy, rodziny, dóbr materialnych i marginalizacji społecznej. Bez względu na ponoszone koszty nałogowy hazardzista wraca do gry. W Polsce problem patologicznego uzależnienia narasta i choć staje się coraz bardziej powszechny, to świadomość społeczna konieczności leczenia tej choroby, jak i samych form pomocowych pozostaje ciągle marginalna. Ocenia się, że ponad 380 tys. osób może być uzależnionych od gier hazardowych, a około 200 tys. jest narażonych na ryzyko uzależnienia.

Uważa się, że ponad 6 mln osób cierpi i doświadcza negatywnych skutków uzależnienia swoich dzieci, rodziców, partnerów. Niebezpiecznym jest to, że inicjacja hazardowa dotyka osoby w coraz młodszym wieku. We współczesnym świecie, zagrożenie ryzykiem nałogu hazardowego jest związane z preferowanym sposobem spędzania relaksacyjnego czasu i łatwym dostępem do nowych typów hazardu np. internetowego czy publiczne miejsca pełne elektronicznych gier. O hazardzie mówi się, że jest to ukryty nałóg, ponieważ nie widać od razu wyraźnych symptomów uzależnienia. Niestety, uzależnienie od hazardu często współwystępuje z innymi problemami, jak nadużywanie alkoholu czy narkotyków. Pierwsze kroki w świecie hazardu, to zwykle korzystanie z gier internetowych, automatów czy zakładów bukmacherskich.

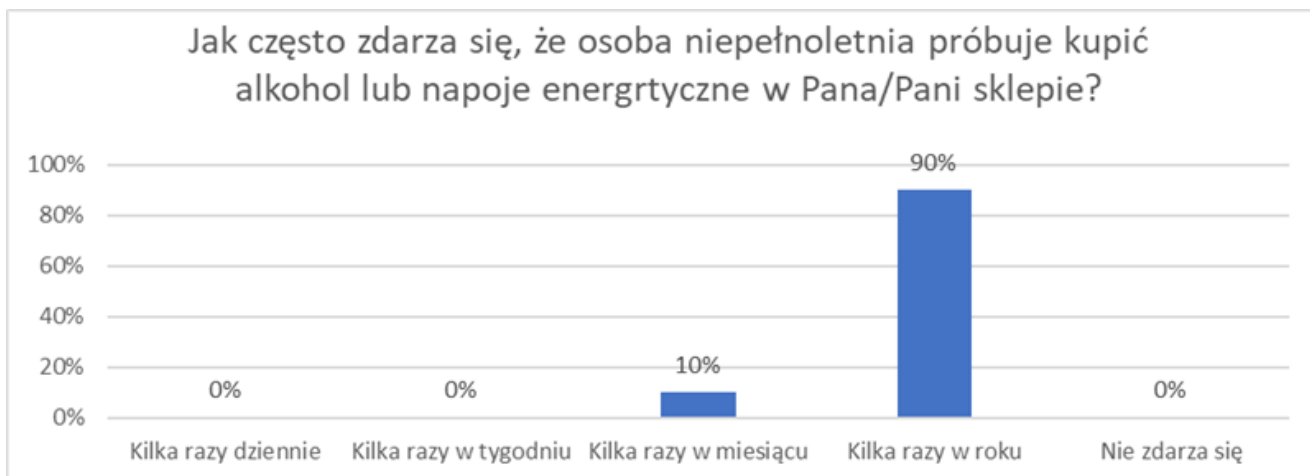
W 2024 r. korzystało z pomocy i wsparcia Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Białaczowie 120 rodzin, w których było 271 osób. Powodem udzielania pomocy było ubóstwo – 62 rodziny (98 osób), bezrobocie – 40 rodzin (99 osób), niepełnosprawność – 63 rodzin (110 osób), długotrwała lub ciężka choroba – 82 rodzin (142 osób), bezradność – 15 rodzin (40 osób) i alkoholizm – 29 rodzin (64 osób), bezdomność – 4 rodziny (4 osób). Wśród osób stosujących przemoc w rodzinie, w głównym stopniu alkohol jest przyczyną tego zjawiska. Na 13 założonych w 2024 r. „Niebieskich Kart” w 10 przypadkach przyczyną stosowania przemocy był alkohol (z czego 6 kart było prowadzonych z roku poprzedniego). Wskaźnikiem problemów alkoholowych występujących w gminie jest też liczba wniosków o zobowiązanie do leczenia odwykowego, przyjętych do realizacji przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Białaczowie z danych wynika że:

- w 2022 r. GKRPA rozpatrzyła 18 wniosków (10 wniosków wpłynęło z GOPS w Białaczowie, 7 wnioski wpłynęły od rodzin, 1 – wniosek od Kuratora Sądowego).
- w 2023 r. GKRPA rozpatrzyła 8 wniosków (6 wniosków wpłynęło z GOPS w Białaczowie, 2 wnioski wpłynęły od rodzin).
- w 2024 r. GKRPA rozpatrzyła 10 wniosków (9 wniosków wpłynęło z MOPS w Białaczowie, 1 wniosek wpłynął od rodzin).
- w 2025 r. GKRPA rozpatrzyła 13 wniosków (12 wniosków wpłynęło z MOPS w Białaczowie, 1 wniosek od członków rodzin).

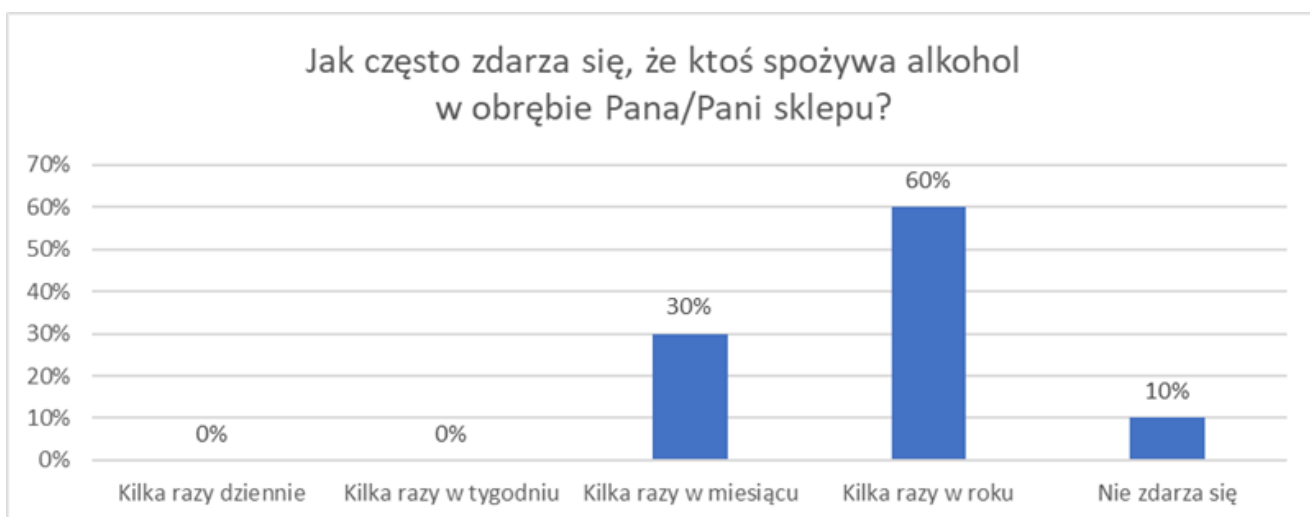
Z danych przekazanych przez Komendę Powiatową Policji w Opocznie wynika, że z terenu Gminy Białaczów w 2024 roku zatrzymano 4 osoby w celu wytrzeźwienia. Niewątpliwie ważną grupą, która może zarysować szczególny obraz problemów związanych z alkoholem występujących w gminie są sami pracownicy punktów sprzedaży alkoholu, spotykający się codziennie w swojej pracy z konsumentami tego napoju. Ich postawy wobec osób nabywających/konsumujących alkohol oraz przestrzeganie prawa w zakresie sprzedaży alkoholu mogą w znaczącym stopniu przyczynić się do ograniczenia problemów. Przeprowadzone badania miały na celu poznanie postawy sprzedawców napojów alkoholowych względem następujących zagadnień:

- sprzedaży alkoholu osobom nieletnim,
- sprzedaży alkoholu osobom nietrzeźwym,
- spożywania alkoholu w miejscu jego sprzedaży,

Sprzedawcy napojów alkoholowych w Gminie Białaczów deklarują, że przypadki próby kupna alkoholu przez osobę poniżej 18 roku życia zdarzają się najczęściej kilka razy w roku (90%) oraz kilka razy w miesiącu (10%).

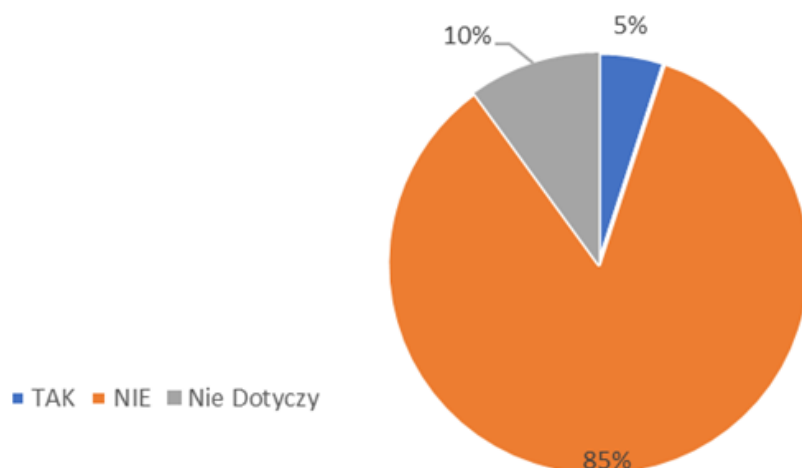

Spożywanie alkoholu w obrębie punktu sprzedaży wydaje się być rzadkim zjawiskiem. 30% badanych stwierdziło, że zdarza się to kilka razy w miesiącu, 60% wskazuje, że kilka razy w roku a 10% wskazuje, że taka sytuacja nie ma miejsca.

85% ankietowanych sprzedawców przyznaje, że w ciągu ostatnich 3 miesięcy nie miało miejsce nieprzyjemne zajście związane ze spożywaniem alkoholu w obrębie sklepu, a 10% z badanych nie dotyczy taka sytuacja. 100% sprzedawców napojów alkoholowych z Gminy Białaczów deklaruje, że nigdy nie sprzedała alkoholu osobie, która budziła wątpliwości co do pełnoletniości nadużywaniem alkoholu zarówno przez nieletnich jak i dorosłych.

Czy zdarzyło się w ciągu ostatnich 3 miesięcy jakieś
nieprzyjemne zajście związane z używaniem alkoholu
w obrębie sklepu?

Pytanie skierowane do sprzedawców napojów alkoholowych a dotyczące subiektywnej oceny dostępności alkoholu dla osób poniżej 18 roku życia, wykazało że łącznie 85% badanych sprzedawców uważa, że młodzi ludzie mają problem z zakupieniem alkoholu na terenie gminy, 15% sprzedawców uważa zaś, że raczej zgadza się z tym, że młodzi ludzie mogą z łatwością zakupić alkohol w lokalnych sklepach.

Biorąc pod uwagę powyższą charakterystykę problemów alkoholowych i narkomanii występujących na terenie Gminy Białaczów, ważne jest położenie szczególnego akcentu na działalność profilaktyczną wśród dzieci i młodzieży. Weryfikowanie ryzykownych przekonań oraz trening konstruktywnych sposobów radzenia sobie ze stresem i problemami przyczynia się do zmniejszenia ryzyka sięgania po alkohol i substancje psychoaktywne przez osoby niepełnoletnie. Nie bez znaczenia jest także niesienie pomocy osobom zmagającym się z trudami leczenia i pozostawania w stanie trzeźwości oraz wspieranie członków rodzin osób uzależnianych od alkoholu. Tylko dzięki skoordynowanym, spójnym działaniom instytucji oraz organizacji pozarządowych i stowarzyszeń, a także społeczności lokalnej, możliwa jest skuteczna profilaktyka i próba rozwiązywania problemów alkoholowych i narkomanii na terenie naszej gminy.

Badanie przeprowadzono w 2023 roku metodą CAWI (ang. Computer-Assisted Web Interview – wspomagany komputerowo wywiad przy pomocy strony WWW (wykorzystane narzędzie badawcze to program CORIGO rekomendowany przez ORE) – technika zbierania informacji w ilościowych badaniach rynku i opinii publicznej, w której respondent jest proszony o wypełnienie ankiety w formie elektronicznej. Użycie tej metody pozwala na efektywne badanie postaw uczniów. Forma ankiety internetowej jest dla dzieci i młodzieży atrakcyjna oraz pozwala na upewnienie się, że na wszystkie pytania zostanie udzielona odpowiedź. Podstawowym celem przeprowadzonych badań była analiza postaw i przekonań wobec substancji psychoaktywnych:

- alkoholu,
- narkotyków,
- dopalaczy,
- napojów energetycznych, a także zagadnienia związane z:
- uzależnieniami behawioralnymi,
- przemocą,
- cyberprzecią,
- sposobami spędzania czasu wolnego.

W badaniu wzięli uczniowie klas Szkół Podstawowych Gminy Białaczów w przedziale wiekowym: klas 4-6 oraz 7-8. Rozwijanie pozytywnych relacji międzyludzkich w okresie dorastania jest jednym z kluczowych elementów sprzyjających skuteczności programów profilaktycznych. Czynnikiem chroniącym przed podejmowaniem zachowań ryzykownych i niepożądanych u dzieci i młodzieży są niewątpliwie dobre relacje z osobami dorosłymi, którzy stanowią dla nich oparcie i źródło wiedzy. Uczniowie w Gminie Białaczów deklarują bardzo dobre lub dobre relacje z opiekunami: SP 4-6: łącznie 99%; SP 7-8: łącznie 96%. Pozytywne relacje rodzinne i umiejętne postępowanie wychowawcze rodziców jest jednym z silniejszych czynników chroniących dorastające dzieci przed angażowaniem się w zachowania ryzykowne/ problemowe.

Klimat szkoły jest jednym z tych elementów środowiska społecznego, które w istotny sposób mogą modyfikować procesy socjalizacyjne i rozwojowe. Wiele badań wskazuje na to, że pozytywny klimat szkoły należy do istotnych czynników wspierających karierę szkolną dzieci i młodzieży, a także należy do czynników chroniących przed zachowaniami ryzykownymi. Dobry klimat w szkole sprzyja przystosowaniu uczniów do wymagań i obowiązków szkolnych; wiąże się z lepszymi wynikami w nauce, wyższą motywacją do uczenia się, większym zaangażowaniem uczniów w pracę na lekcjach, wyższymi wskaźnikami frekwencji oraz mniejszymi wskaźnikami „wypadania” uczniów z systemu szkolnego. Badacze przedmiotu wskazują także na związki dobrego klimatu szkoły z korzystnymi postawami uczniów wobec szkoły, wobec działalności prospołecznej w szkole, a także z zadowoleniem z siebie i poczuciem własnej wartości. Dodatkowo, wyniki badań mówią o tym, że postrzeganie przez uczniów swoich związków ze szkołą i z nauczycielami jako przeważnie pozytywnych jest związane z mniejszym rozpowszechnieniem zachowań ryzykownych młodzieży, w tym: używania substancji psychoaktywnych, stosowania przemocy, ryzykownych zachowań seksualnych oraz zaburzeń emocjonalnych i zachowania.

Ważnym elementem relacji uczniów ze szkołą jest jakość kontaktów z nauczycielami. Jak wynika z przeprowadzonych badań, uczniowie z Gminy Białaczów mają w większości bardzo dobre i dobre relacje z nauczycielami: SP 4-6: łącznie 90%; SP 7-8 łącznie 79%. Kolejnym istotnym elementem są relacje z rówieśnikami – uczniowie z Gminy Białaczów relacje z rówieśnikami oceniają w większości bardzo dobrze lub dobrze - SP 4-6: łącznie 85%; SP 7-8: łącznie 94%. Powyższe wyniki wskazują na korzystną atmosferę wychowawczą oraz przyjazne środowisko szkolne w Gminie Białaczów, co stanowi niezwykle istotny czynnik chroniący przed podejmowaniem zachowań ryzykownych i niepożądanych u dzieci i młodzieży. Zjawisko przemocy w środowisku młodych ludzi staje się problemem coraz bardziej aktualnym i wymagającym podjęcia odpowiednich rozwiązań. Agresja ujawniająca się w szkole często ma swoje źródła w przemocy domowej, kiedy rodzice uczą swoje dzieci niewłaściwych wzorców reagowania i podejmowania kontaktów z innymi ludźmi.

Przeprowadzone badania pokazują, że obecnie uzależnienia behawioralne są znacznie dużym problemem wśród populacji mieszkańców Gminy Białaczów, niż uzależnienia od substancji psychoaktywnych. Wskazywano głównie na problemy związane z wykorzystywaniem nowych technologii, w tym: spędzanie czasu w internecie, korzystanie ze smartfona, granie w gry komputerowe i oglądanie telewizji. Badani korzystali z nowych technologii głównie w weekendy. Przeciętny czas korzystania z urządzeń to około 2,5 godziny. Jednak co dziesiąty badany korzystał po 6 godzin i więcej, przy czym rekordziści potrafili spędzić przed komputerem czy smartfonem do 20 godzin jednorazowo. Jest to głównie młodzież szkolna, studenci i tak zwani młodzi dorośli.

Użytkownicy korzystali z tych urządzeń w celu czytania, szukania informacji, komunikowania się z innymi ludźmi, ściągania i słuchania muzyki oraz oglądania filmów czy grania w gry. Inicjacja używania nowych technologii przypada w znacznej części na wiek przedszkolny i wczesnoszkolny. Dotyczy ona głównie używania smartfonów, komputerów, telewizji oraz zabawek interaktywnych, i jak wynika z opinii osób badanych prawie połowa dzieci w tym wieku korzysta z nich bez kontroli rodziców (48%). Około 10% badanych mieszkańców uważa, że spędza zbyt dużo czasu przy komputerze, co potwierdzają również ich bliscy i rodzina. Badania pokazały, że największa ilość zgłoszeń problemowego używania nowych technologii przypada na VII i VIII klasę szkoły podstawowej i utrzymuje się przez całą szkołę średnią. Natomiast pierwsze zgłoszenia dotyczą dzieci z I klas szkoły podstawowej a nawet przedszkolaków, których dokonywali częściej nauczyciele i wychowawcy niż rodzice. Zgłoszenia osób dorosłych są rzadsze, lecz zwykle dotyczą już uzależnienia, a nie tylko problemowego używania czy korzystania z mediów. Mieszkańcy Białaczowa największe ryzyko możliwości uzależnienia się badani widzą w korzystaniu ze smartfona, internetu i komputera (73%). Następnie mają świadomość ryzyka uzależnienia od hazardu (71%) i gier komputerowych (58% - w tym: gier video, komputerowych i na konsoli), kompulsywnego kupowania (45%) oraz mediów społecznościowych (41%). Uznali oni także, że korzystanie z internetu jest najbardziej problemową czynnością

niezależnie od urządzenia, na którym się z niego korzysta, chodzi głównie o problemy rodzinne oraz w stosunkach z innymi ludźmi. Wskazywano również, że problemowe są treści emitowane w internecie. Według badanych korzystanie z internetu generuje głównie skutki społeczne, hazard przede wszystkim niesie za sobą skutki prawne oraz konsekwencje społeczne, z kolei nadmierne robienie zakupów powiązane jest zdaniem badanych głównie z ryzykiem zdrowotnym.

Spożywanie napojów alkoholowych przez dzieci i młodzież szkolną w Gminie Białaczów jest zauważalnym problemem. 3% uczniów klas 4-6 oraz 6% uczniów klas 7-8 deklaruje, że ma za sobą inicjację alkoholową. Planując oddziaływania profilaktyczne kierowane do dzieci i młodzieży warto wykorzystywać proces uczenia się rówieśniczego. Jest to sytuacja, w której dorastający człowiek czerpie pozytywne poglądy i postawy nie tylko od nauczyciela czy pedagoga, ale głównie od swoich rówieśników. Jeśli podczas programów profilaktycznych zostaną przeprowadzone odpowiednio dobrane ćwiczenia i zabawy, uczniowie sami wyciągną wnioski dotyczące alkoholu i będą mieli okazję podzielić się nimi z grupą.

Do palenia papierosów chociaż raz w życiu przyznaje się 10% uczniów młodszych oraz 13% starszych uczniów. Jednocześnie, niepokojący jest względnie bardzo łatwy dostęp dzieci i młodzieży do wyrobów tytoniowych oraz napojów alkoholowych. Jego ograniczenie jest zadaniem leżącym w obowiązku osób dorosłych. Rekomenduje się podejmowanie działań budujących świadomość zagrożenia związanego z poszczególnymi używkami poprzez warsztaty profilaktyczne, szkolenia dla nauczycieli lub pogadanki profilaktyczne dla rodziców. Jak wynika z badań problem zażywania substancji psychoaktywnych takich jak narkotyki czy dopalacze nie występuje wśród uczniów szkół Gminy Białaczów. Jednakże, należy zwrócić uwagę na profilaktykę narkotykową wśród uczniów. W przypadku zażywania substancji psychoaktywnych bardzo ważne jest prowadzenie regularnych zajęć profilaktycznych z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom. Najbardziej sprzyjające okoliczności do kontaktu z substancjami psychoaktywnymi stwarzają wakacje oraz czas wolny, dlatego też dzieci w tym okresie powinny zostać otoczone szczególną uwagą opiekunów i uświadamiane w kwestii niebezpieczeństw, jakie wiążą się z zażywaniem substancji psychoaktywnych. Zaleca się podjęcie obserwacji w placówkach oświatowych, w celu identyfikacji uczniów zażywających środki psychoaktywne. 13% uczniów klas SP 4-6 oraz 17% uczniów klas SP 7-8 jest zdania, że napoje energetyczne są zdrowe. Co więcej 33% uczniów z młodszej grupy oraz 44% uczniów starszych deklaruje, że pije napoje energetyczne. Uczniowie deklarujący spożywanie napojów energetycznych, najczęściej wskazywali, że piją je raz w miesiącu. Pojawiały się również odpowiedzi uczniów, mówiące o przyjmowaniu tych napojów codziennie.

Niepokój budzi ilość czasu spędzanego na korzystaniu z komputera i telefonu komórkowego. Uczniowie spędzają dziennie w ten sposób nawet powyżej 5/6 godzin dziennie (komputer: SP 4-6: 10%; SP 7-8: 9%, telefon: SP 4-6: 13%; SP 7-8: 20%). Oznaczać to może, że po zakończonych lekcjach są to ich jedyne formy spędzania czasu. Należy mieć na uwadze, iż trzeba wspierać wszelkie inicjatywy rozwijające różnorodne pasje uczniów, tak aby były bardziej atrakcyjną formą spędzania czasu po szkole niż surfowanie po stronach internetowych oferujących niewiele wartościowych treści. Istotne jest, aby włączać w te działania rodziców, którzy mają możliwość nadzorowania tego, jak ich dzieci wykorzystują domowe komputery i inne urządzenia z dostępem do Internetu.

W perspektywie wyników na temat funkcjonowania badanych uczniów w Internecie konieczna wydaje się również szeroka edukacja z zakresu bezpiecznego korzystania z Internetu, czyli wspieranie świadomości prawnej uczniów, rozwijanie umiejętności ochrony przez niebezpiecznymi sytuacjami, czy poszerzanie wiedzy z zakresu ochrony własnych danych. 24% uczniów klas 4-6 oraz 35% uczniów klas 7-8 doświadczyło w przestrzeni internetowej zjawiska hatingu, nazywanego potocznie przez uczniów „hejtowaniem”. Uczniowie również często byli odbiorcami obraźliwych wiadomości z obelgami i wyzwiskami (SP 4-6 – 19%; SP 7-8 – 35%), a także byli ofiarami udostępniania osobom trzecim ich prywatnej wiadomości (SP 4-6 – 19%; SP 7-8 – 33%). Pozytywnie należy ocenić małą skłonność uczniów do korzystania z gier hazardowych, pomimo iż internetowe gry „na pieniądze” zaczynają być coraz bardziej popularne wśród dzieci i młodzieży (91% uczniów SP 4-6 oraz 74% SP 7-8 nigdy w nie grało). Warto zaznajomić uczniów z tematyką powstawania uzależnienia od hazardu, na przykład poprzez przeprowadzenie warsztatów profilaktycznych.

Z odpowiedzi udzielonych przez uczniów wynika, że problem przemocy rówieśniczej jest widoczny. 41% młodszych uczniów oraz 44% starszych doświadczyło lub doświadcza przemocy w szkole. Należy zwrócić szczególną uwagę na ten problem. Preferowane byłoby także doskonalenie szkolnych rozwiązań systemowych w zakresie kontroli i profilaktyki zachowań agresywnych. Należy ciągle udoskonalać szkolne systemy przeciwdziałania i reagowania na przemoc, w które włączać trzeba rodziców, od których dzieci młodzież

czerpią wzorce w zakresie stosowania przemocy jako rozwiązania codziennych problemów. Odpowiedzi 20 uczniów klas 4-6 oraz 26% uczniów klas 7-8 wskazują, że są ofiarami przemocy fizycznej ze strony rówieśników. Uczniowie zostali również zapytani, czy doświadczają przemocy w domu. Uzyskane wyniki wskazują, że przemoc domowa jest obecna w domach uczniów Gminy Białaczów (SP 4-6: 13%; SP 7-8: 11%). Uczniowie w Gminie Białaczów deklarują bardzo dobre lub dobre relacje z rodzicami i opiekunami (SP 4-6: 99%; SP 7-8: 96%). Pozytywne relacje rodzinne i umiejętne postępowanie wychowawcze rodziców jest jednym z silniejszych czynników chroniących dorastające dzieci przed angażowaniem się w zachowania ryzykowne i problemowe.

II . Adresaci Programu

Adresatami Programu są wszyscy mieszkańcy Gminy Białaczów, a w szczególności następujące grupy osób:

1. Osoby uzależnione od alkoholu oraz osoby pijące szkodliwie.
2. Dzieci i młodzież szkolna (w tym dzieci ze środowisk zagrożonych alkoholizmem, uzależnieniem od substancji psychoaktywnych oraz uzależnieniami behawioralnymi).
3. Rodziny (w tym osoby współuzależnione) oraz najbliższe otoczenie osób z problemem alkoholowym i problemem uzależnienia od substancji psychoaktywnych.

III. Cele i zadania programu

1. Celem jest zmniejszenie populacji picia poprzez:
 - zwiększenie działań profilaktycznych w szkołach, promocję zdrowia,
 - edukację publiczną w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom oraz przemocy w rodzinie,
 - wzmocnienie działań w zakresie promocji zdrowego stylu życia oraz zwiększenie dostępu do oferty pomocowej służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych, innych uzależnień oraz przemocy w rodzinie.
2. Podjęcie działań mających na celu zapobieganie wszelkim uzależnieniom przez ograniczenie dostępu do substancji psychoaktywnych, a przede wszystkim przez pracę profilaktyczną w środowisku lokalnym.
3. Dostarczenie fachowej wiedzy wszystkim podmiotom (m.in. nauczycielom, pedagogom szkolnym, rodzicom) zainteresowanym tematem zagrożeń związanych z narkomanią, informowanie o dostępnych formach pomocy.
3. Podniesienie poziomu wiedzy społeczeństwa na temat problemów związanych z używaniem środków psychoaktywnych.
4. Pomoc społeczna osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętym ubóstwem i wykluczeniem społecznym.
5. Podjęcie działań mających na celu profilaktykę w zakresie uzależnień behawioralnych.

Zadania te są zgodne z kierunkami działań określonymi w ustawie o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi i dostosowane są do potrzeb lokalnych. Zgodnie z ustawą o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu należą do zadań własnych gminy. Ponadto zgodnie z art. 10 ust. 1 Ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii, również przeciwdziałanie narkomanii należy do zadań własnych gminy. Podstawą tych działań jest zaś Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii. Elementem gminnego programu mogą być również zadania związane z przeciwdziałaniem uzależnieniom behawioralnym. Mieszkańcy Gminy Białaczów zostali zapytani o to czy widzą potrzebę realizacji działań z zakresu profilaktyki uzależnień oraz o to, jakie działania w tym obszarze są w ich opinii najbardziej potrzebne. Jak wynika z przeprowadzonych badań 26% mieszkańców dostrzega potrzebę realizacji działań z zakresu profilaktyki uzależnień. Świadczyć to może o niskim poziomie wiedzy mieszkańców na temat tego, jak istotne jest ograniczanie rozmiarów używania lub nadużywania substancji psychoaktywnych (alkohol, nikotyna, narkotyki, nowe substancje psychoaktywne, leki) oraz zapobieganie różnorodnym szkodom zdrowotnym i społecznym, które są z tym związane, takim jak: groźne choroby i infekcje, wypadki drogowe, zatrucia i przedawkowania, uzależnienia, niepełnosprawność,

marginalizacja, konflikty z prawem, problemy młodych ludzi w uzyskaniu zatrudnienia, akty agresji, problemy w relacjach z innymi, problemy w nauce i inne destrukcyjne lub szkodliwe czyny popełniane pod wpływem substancji psychoaktywnych oraz w związku z nimi.

Respondenci, którzy dostrzegali potrzebę realizacji działań z zakresu profilaktyki uzależnień zostali poproszeni o wskazanie, które z owych działań są w ich opinii najbardziej potrzebne. Badani wskazali na potrzebę prowadzenia warsztatów profilaktycznych dla uczniów (32%), otwartych konsultacji z terapeutą uzależnień (23%), wsparcia psychologicznego dla rodzin (21%), ogólnopolskich kampanii profilaktycznych (15%) oraz wsparcia dzieci w integracji po izolacji pandemicznej (9%).

Na szczególną uwagę w realizacji Programu zasługuje działalność profilaktyczna wśród dzieci i młodzieży. Z badań wynika również, że najczęściej pierwszy kontakt z alkoholem młodzież szkolna miała z rówieśnikami bądź rodzicem co świadczy o dużym przyzwoleniu na spożywanie alkoholu w rodzinie.

Najczęstszym powodem sięgania nastolatków po alkohol jest między innymi:

- chęć dopasowania się do kolegów,
- dla dobrej zabawy,
- chęć poczucia się dorosłym,
- chęć zapomnienia o kłopotach w domu i szkole.

Rekomendowane działania dla środowiska szkolnego:

1. Organizacja spotkań, pogadanek, zajęć i warsztatów dla uczniów, które będą:

- wskazywały negatywne skutki picia alkoholu, palenia papierosów i uzależnienia od tych substancji,
- uświadamiały uczniom jak uzależnienie wpływa na życie,
- rozwijały asertywną postawę – umiejętność odmowy,
- kształtowały postawy wolne od używek oraz promowały zdrowy styl życia, uczenie zasad bezpiecznego korzystania z Internetu, oraz będą miały na celu:
- uwrażliwienie młodych internautów na problem cyberprzemocy,
- poznanie zasad ochrony danych osobowych w Internecie przez uczniów,
- uczenie zasady stosowania ograniczonego zaufania do osób poznanych w sieci oraz postawy wzajemnego szacunku w Internecie,
- kształtowanie w młodych ludziach czujności w stosunku do innych szczególnie nieznajomych,
- dostarczenie uczniom wiedzy dotyczącej zarówno korzyści, jak i zagrożeń płynących z użytkowania Internetu,
- kształtowanie postaw uczniów sprzyjających podejmowaniu racjonalnych decyzji związanych z czasem i doбором treści programów komputerowych oraz Internetu,
- promowanie zasad zdrowego stylu życia,
- podnoszenie świadomości uczniów dotyczących ograniczeń prawnych wynikających z korzystania z sieci,
- ukazanie wpływu hazardu na funkcjonowanie młodego człowieka,
- poznanie alternatywnych form spędzania wolnego czasu,
- poznanie wpływu jaki ma na życie hazard,
- uświadomienie wartości pieniądza,
- przedstawienie chorób związanych z zaburzeniami odżywiania,
- pokazanie jak budować pozytywny obraz samego siebie.

2. Poszerzanie wiedzy i kompetencji nauczycieli oraz rodziców poprzez szkolenia i spotkania otwarte w tematyce:

- przyczyn wchodzenia w uzależnienie, charakterystyki substancji psychoaktywnych,
- wskazania miejsca nauczyciela i rodzica w procesie szeroko pojętej profilaktyki,
- ukazania znaczenia i oczekiwanych skutków programów profilaktycznych,
- ćwiczenia opierające się na konkretnych przypadkach,
- sposobów wyjścia z uzależnienia,
- ukazania roli komunikacji w relacjach z dzieckiem i uczniem,
- przedstawienie mechanizmu i konsekwencji uzależnienia,
- zwrócenie uwagi na różne formy uzależnienia,
- przekazanie rzetelnej i dokładnej wiedzy o specyfice czynności uzależniających oraz ich wpływie na organizm i psychikę młodych ludzi,
- ukazanie sposobów radzenia sobie w tych sytuacjach, ukazanie znaczenia wsparcia dla uczniów dotkniętych owym uzależnieniem,
- omówienie: ZUI – Zespół Uzależnienia do Internetu, wpływ komputera i Internetu na młodego człowieka, rodzaje aktywności dzieci i młodzieży w sieci, zalety korzystania z Internetu,
- najpopularniejsze zagrożenia Internetu,
- programy pozwalające kontrolować dostęp dzieci do komputera i Internetu.

Cel szczegółowy	Zadanie	Wskaźnik osiągnięcia celu	Termin
I. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i substancji psychoaktywnych oraz dla osób zagrożonych uzależnieniem.	1. Prowadzenie konsultacji psychologicznych dla osób uzależnionych oraz współuzależnionych oraz ich monitorowanie.	- liczba osób - liczba udzielonych porad	cały rok
	2. Współpraca z placówkami leczenia odwykowego i placówkami podstawowej opieki zdrowotnej.	- liczba osób	cały rok
	3. Współpraca z Poradnią Leczenia Uzależnień w Opocznie w zakresie korzystania z pomocy terapeutycznej.	- liczba osób	cały rok
	4. Współpraca z Ośrodkiem Interwencji Kryzysowej i Poradnictwa przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Opocznie w zakresie zwiększenia oferty terapeutycznej dla mieszkańców gminy poprzez korzystanie z porad i terapii specjalistów.	- liczba osób	cały rok
	5. Organizowanie i finansowanie szkoleń dla członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów alkoholowych, grup zawodowych oraz specjalistów zajmujących się problemem uzależnień.	- liczba szkoleń - liczba przeszkolonych osób	cały rok
	6. Działania wspierające dla osób uzależnionych od narkotyków (zwrot kosztów przejazdu do ośrodków leczenia uzależnień, punktów konsultacyjnych).	- liczba osób - wysokość środków finansowych	cały rok
II. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe i narkomanii pomocy psychologicznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie	1. Współpraca z Zespołem Interdyscyplinarnym działającym przy Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Białaczowie.	- liczba osób	cały rok
	2. Motywowanie osób uzależnionych do podjęcia dobrowolnego leczenia odwykowego.	- liczba osób	cały rok
	3. Kierowanie osób uzależnionych na badanie przez biegłego lekarza psychiatrę i biegłego psychologa w celu wydania opinii w przedmiocie uzależnienia i ustalenia leczenia.	- liczba osób	cały rok

	4. Kierowanie wniosków do Sądu Rejonowego w celu orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu. 5. Objęcie rodzin dotkniętych problemem alkoholowym, narkomanii i przemocą w rodzinie opieką specjalisty. 6. Warsztaty oraz zajęcia profilaktyczne dla dzieci i młodzieży z terenu gminy Białaczów, prowadzone w placówkach oświatowych. 7. Podnoszenie kompetencji w zakresie przeciwdziałania narkomanii (kursy, szkolenia, konferencje dla osób, które na co dzień zajmują się problematyką narkomanii oraz dla rodziców)	- liczba wniosków złożonych do Sądu Rejonowego - liczba rodzin - liczba placówek oświatowych - liczba uczniów - liczba osób - liczba rodziców	cały rok cały rok cały rok cały rok
III. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym, a w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych	1. Wspieranie szkolnych programów profilaktycznych adresowych do uczniów z możliwością zakupu niezbędnych, materiałów i artykułów z zakresu profilaktyki uzależnień dla dzieci i młodzieży. 2. Wspieranie organizacji lokalnych imprez (m.in. koncerty, spotkania, zawody, turnieje, konkursy, festyny, itp.) dla mieszkańców gminy Białaczów promujących zdrowy styl życia wolny od nałogów poprzez min. alternatywne formy spędzania czasu wolnego tj.: - pozalekcyjne zajęcia sportowe, - wycieczki zawierające elementy profilaktyki uzależnień, - zajęcia rozwojowo – edukacyjne. 3. Organizacja czasu wolnego dzieci i młodzieży – organizacja zajęć z elementami programu profilaktycznego. 4. Zakup i dystrybucja materiałów edukacyjnych (m.in. broszur, ulotek, plakatów, itp.) z profilaktycznymi treściami edukacyjnymi, dotyczącymi: problematyki uzależnień, przeciwdziałania przemocy, ochrony zdrowia, podstawowych zasad bezpieczeństwa.	- liczba placówek oświatowych - wysokość środków finansowych - liczba uczniów - liczba imprez - liczba alternatywnych form spędzania czasu wolnego - liczba uczestników - liczba dzieci - wysokość środków finansowych - liczba materiałów	cały rok cały rok cały rok cały rok

	5. Podejmowanie działań edukacyjnych skierowanych do sprzedawców napojów alkoholowych mających na celu przestrzeganie zakazu sprzedaży i podawania alkoholu osobom poniżej 18 roku życia i nietrzeźwym, na kredyt lub pod zastaw.	- liczba przeszkolonych sprzedawców	cały rok
	6. Prowadzenie lokalnych i ogólnopolskich kampanii profilaktycznych i edukacyjnych uwzględniających problematykę uzależnień, przeciwdziałania przemocy, promocji zdrowego stylu życia.	- liczba akcji - liczba osób - liczba materiałów	cały rok
	7. Dofinansowanie spotkań, prelekcji, warsztatów dotyczących profilaktyki i rozwiązywania problemów związanych z narkomanią wśród dzieci i młodzieży z terenu Gminy Białaczów.	- liczba osób	cały rok
	8. Organizowanie prelekcji dla uczniów oraz rodziców tych uczniów na podstawie programów profilaktycznych.	- liczba dzieci - liczba rodziców	cały rok
	9. Dofinansowanie spotkań, prelekcji, warsztatów dotyczących profilaktyki uzależnień behawioralnych wśród dzieci i młodzieży z terenu Gminy Białaczów	- liczba osób	cały rok
IV. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych i narkomanii	1. Współpraca z Przychodnią Leczenia Uzależnień oraz innymi podmiotami zajmującymi się leczeniem uzależnień w zakresie m.in. zakupu materiałów edukacyjnych dla personelu i pacjentów, itp.	- liczba materiałów	cały rok
	2. Dofinansowywanie szkoleń dla osób zajmujących się pracą z osobami uzależnionymi i współuzależnionymi od alkoholu (min. nauczyciele, inne osoby zaangażowane w działalność profilaktyczną).	- liczba osób przeszkolonych - wysokość środków finansowych	cały rok
	3. Wspieranie organizacji imprez integralno- kulturalnych oraz	- liczba imprez - liczba osób	cały rok

	reakcji rekreacyjno-sportowych, których celem jest propagowanie idei trzeźwości oraz zdrowego stylu życia. 4. Wspieranie stowarzyszeń, które realizują zgodnie ze swoim statutem szczegółowe zadania w obszarze profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych. 5. Współpraca z Komendą Powiatową Policji w Opocznie. 6. Współpraca i wspieranie organizacji i jednostek działających na rzecz przeciwdziałania markomanii poprzez organizację różnego rodzaju działań profilaktycznych. 7. Wspieranie działań na rzecz dzieci i młodzieży.	- wysokość środków finansowych - liczba osób - liczba organizacji, jednostek - liczba uczestników	cały rok cały rok cały rok cały rok
V. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 131 i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego	1. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i art. 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. 2. Występowanie do sądu w charakterze oskarżyciela publicznego. 3. Przeprowadzanie kontroli w punktach sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży i w miejscu sprzedaży. 4. Zwiększenie nadzoru nad punktami prowadzącymi sprzedaż napojów alkoholowych w zakresie sprzedaży alkoholu osobom nieletnim. 5. Opiniowanie wniosków o wydanie zezwolenia na sprzedaż lub podawanie napojów alkoholowych- zgodność lokalizacji punktu sprzedaży z uchwałami Rady Gminy, o których mowa w art. 12 ust. 1 i 2 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.	- liczba interwencji - liczba spraw - liczba kontroli - liczba dodatkowych kontroli - liczba wniosków	cały rok cały rok cały rok cały rok cały rok

VI. Pomoc społeczna osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętych ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontaktu socjalnego.	1. Rozpowszechnianie wiedzy (plakaty, ulotki, broszury) o możliwościach i procedurze administracyjno-prawnej kierowania osób uzależnionych na leczenie.	- liczba materiałów	cały rok
	2. Zwiększenie dostępności i skuteczności zorganizowanych form pomocy psychologicznej i terapeutycznej dla członków rodzin, w których występuje problem uzależnienia od narkotyków poprzez nawiązanie współpracy z psychologiem, terapeutą.	- liczba osób	cały rok

IV. Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

1. Członkom Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przysługuje wynagrodzenie w wysokości 225 zł. (brutto), w ramach którego członek komisji:

- a) opiniuje, inicjuje i nadzoruje wykonanie Programu;
- b) opiniuje wnioski o wydanie zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych pod kątem zgodności lokalizacji punktu sprzedaży z uchwałami Rady Gminy;
- c) kontroluje przestrzeganie zasad obrotu napojami alkoholowymi;
- d) podejmuje działania zmierzające do zastosowania leczenia wobec osoby nadużywającej alkoholu oraz decyduje o skierowaniu sprawy do sądu.

2. Członkowie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych podnoszą i doskonalą kwalifikacje poprzez udział w szkoleniach, seminariach itp.

3. Finansowanie wydatków związanych z działalnością Komisji i ewidencją zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych: zakup artykułów, materiałów i urządzeń do pracy.

4. Członkom Komisji przysługuje zwrot kosztów podróży służbowych za dojazdy na szkolenia, konferencje, narady, na zasadach przewidzianych w zakresie kosztów podróży służbowych ustalonych w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 29 stycznia 2013 r. w sprawie należności sfery budżetowej w tytułu podróży służbowej (Dz.U. z 2013 r. poz. 167).

V. Źródła i zasady finansowania Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Białaczów.

1. Zadania wynikające z Programu realizowane będą ze środków pochodzących z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych oraz z dochodów z tzw. „małpek”. W ramach tych opłat uwzględniane są również wpływy z tytułu sprzedaży napojów alkoholowych w tzw. opakowaniach "małpka".

2. Niewykorzystane w danym roku kalendarzowym środki z opłat za zezwolenia mogą być przeznaczone na realizację zadań programowych w kolejnych latach.

3. Planowana kwota przeznaczona na realizację Programu:

- 1) w 2026 r. wynosi **90.000 zł,**
- 2) w 2027 r. wynosi **90.000 zł,**
- 3) w 2028 r. wynosi **90.000 zł,**
- 4) w 2029 r. wynosi **90.000 zł.**

VI . Postanowienia końcowe.

1. Koordynację Programu powierza się Przewodniczącemu Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Białaczowie.

2. Burmistrz Białaczowa sprawuje na bieżąco nadzór nad realizacją Programu i podejmuje niezbędne działania do osiągnięcia wyznaczonych celów.

3. Burmistrz sporządza raport z wykonania w danym roku gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii i efektów jego realizacji, który przedkłada radzie gminy w terminie do dnia 30 czerwca roku następującego po roku, którego dotyczy raport.

4. Burmistrz sporządza na podstawie ankiety opracowanej przez Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom informację z realizacji działań podejmowanych w danym roku, które wynikają z gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii, i przesyła ją do Centrum w terminie do dnia 15 kwietnia roku następującego po roku, którego dotyczy informacja.

Załącznik nr 2 do uchwały nr XXIV/121/2025

Rady Miejskiej w Białaczowie

z dnia 27 listopada 2025 r.

Plan finansowy wydatków na lata 2026 - 2029 rok na rzecz realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Białaczów

Lp.	Zadania	§	Czas realizacji	Plan na 2026 rok	Plan na 2027 rok	Plan na 2028 rok	Plan na 2029 rok
1.	- finansowanie lub dofinansowanie różnorodnych form spędzania wolnego czasu promujących zdrowy styl życia wolny od uzależnień	2360 – dotacje dla organizacji pozarządowych	V-IX	20.000	20.000	20.000	20.000
2.	- wspieranie Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie	2710 – pomoc finansowa między jst	I-XII	14.000	14.000	14.000	14.000
3.	- opinie biegłych w przedmiocie uzależnienia, - wynagrodzenie psychologa za przeprowadzone konsultacji, - wynagrodzenie dla członków GKRPA	4170 – wynagrodzenia bezosobowe	I-XII	20.500	20.500	20.500	20.500
4.	- zakup materiałów do realizacji kampanii, konkursów, turniejów oraz do pracy Komisji, - zakup nagród rzeczowych, dyplomów za udział w konkursach i turniejach sportowych promujących zdrowy styl życia i propagujących życie i zabawę bez alkoholu - zakup napojów, słodczy, kawy, herbaty, innych artykułów spożywczych na imprezy sportowe, konkursy, kampanie i inne spotkania związane z profilaktyką	4210 - zakup materiałów i wyposażenia	I-XII	25.000	25.000	25.000	25.000
5.	- finansowanie i dofinansowanie programów, warsztatów profilaktycznych, - dofinansowanie wycieczek z programem zawierającym elementy profilaktyki uzależnień i zajęciami rozwojowo-edukacyjnymi,	4300 – zakup usług pozostałych	I-XII	7.000	7.000	7.000	7.000

	- szkolenia dla sprzedawców napojów alkoholowych - szkolenia dla uczniów, nauczycieli, rodziców w zakresie profilaktyki i uzależnień						
6.	- finansowanie delegacji służbowych członków GKRPA w Białaczowie	4410 – podróże służbowe krajowe	I-XII	500	500	500	500
		303 – różne wydatki na rzecz osób fizycznych	I-XII	500	500	500	500
7.	- opłata za wnioski wystosowane do sądu, - opłata za wyroki sądowe	4430 – różne opłaty i składki	I-XII	2.000	2.000	2.000	2.000
8.	- finansowanie szkoleń członków GKRPA- - finansowanie innych grup zawodowych oraz specjalistów zajmujących się problemem uzależnień	4700 – szkolenia	I-XII	500	500	500	500
	Razem			90.000	90.000	90.000	90.000

Ostateczny harmonogram wydatków na lata 2026 – 2029, po uwzględnieniu zwiększeń wynikających z naliczenia opłat na podstawie oświadczeń o ilości sprzedanych napojów alkoholowych, będzie przedstawiany corocznie w uchwale budżetowej.

Uzasadnienie

W sprawie przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Białaczów na lata 2026-2029.

Projekt programu był przedstawiony do konsultacji zgodnie z Zarządzeniem Nr 0050/91/2025 Burmistrza Białaczowa z dnia 15 października 2025 r. Konsultacje zostały przeprowadzone w terminie od 16 października do 30 października w formie zgłoszenia pisemnych opinii lub uwag do treści projektu programu przez organizacje pozarządowe prowadzące na terenie gminy Białaczów działalność pożytku publicznego. Ogłoszenie o konsultacjach wraz z treścią projektu programu oraz formularz uwag i opinii podano do publicznej wiadomości poprzez zamieszczenie w Biuletynie Informacji Publicznej, w siedzibie Urzędu Miejskiego w Białaczowie na tablicy ogłoszeń oraz przesłano informację pocztą elektroniczną organizacjom prowadzącym na terenie Gminy Białaczów działalność pożytku publicznego.

W wyznaczonym terminie przeprowadzenia konsultacji nie zgłoszono żadnych uwag i opinii do projektu programu.

Opis wyników konsultacji stanowi Protokół Nr 2/2025 z przeprowadzonych konsultacji projektu „Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Białaczów na lata 2026-2029”, który został podany do publicznej wiadomości poprzez zamieszczenie w Biuletynie Informacji Publicznej oraz na tablicy ogłoszeń Urzędu Miejskiego w Białaczowie. Zgodnie z Uchwałą Nr III/11/2010 Rady Gminy Białaczów z dnia 29 grudnia 2010 roku w sprawie określenia szczegółowego sposobu konsultowania z radami działalności pożytku publicznego lub organizacjami pozarządowymi i podmiotami wymienionymi w art.3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie projektów aktów prawa miejscowego w dziedzinach działalności statutowej tych organizacji, Burmistrz Białaczowa przedstawia Radzie Miejskiej wyniki konsultacji w uzasadnieniu do projektu uchwały.